

Louis Hoffmann

**Grecovy
šachové partie**

Antonín Čížek, 2017

Z anglického Professor Hoffmann, *The games of Greco* (London, George Routledge & sons, Limited, Broadway, Ludgate Hill, E.C., 1900) přeložil Antonín Čížek

© Antonín Čížek, 2017

Proč vznikl tento překlad?

Dá se předpokládat, že si mnozí z vás položí přirozenou otázku: „Co může kniha 400 let starých partií přinést současnému hráči?“ Tato otázka je zcela oprávněná. I já jsem si ji položil, když jsem se s touto knihou na internetu setkal. Nezůstalo ale jen u otázky. Jen tak pro zábavu jsem si přeložil první dvě partie, pak jsem se na ně podíval... a nemohl jsem uvěřit vlastním očím. Náhle jsem se přenesl v čase do doby svého mládí a před očima jsem měl svou první šachovou učebnici otevřenou právě na stránce, kde jsem se s těmito partiemi poprvé setkal.

Tak se znovu projevila stará pravda – šachista ve svém vývoji alespoň v hrubých rysech kopíruje celý dějinný vývoj šachové hry. Nejdřív bezhlavě útočí, pak začíná být tento útok již cílenější, později se začíná opírat o jisté poziciční zásady, až nakonec začne jeho hra vycházet ze skutečných potřeb pozice.

A právě jednu z těchto etap představuje Grecovo období. Je to etapa, kdy člověk již cíleně útočí a využívá *soupeřovy chyby*. Ale k tomu, aby mohl těchto chyb využívat, musí také znát jisté *obraty*. A mnohé z nich mu nabízí právě tato kniha. Dá se sice předpokládat, že většina v ní uvedených partií je fiktivních, Greco je nikdy nehrál a jedná se spíš o jeho analýzy, ale přesto mohu s klidným svědomím prohlásit, že většina z nich se na šachovnicích skutečně objevila, objevuje a objevovat bude a to tak dlouho, pokud budou šachy existovat. Vždy totiž budou existovat hráči, kteří budou hrát podobně, jako to zde dělá slabší strana, a budou to právě tyto dnes již klasické obraty, které je budou dít.

Na druhé straně jsem však Hoffmannovu knihu také značně pozměnil. Ve své původní podobě vypadá tak, že text vždy obsahuje jednu partii, za níž samostatně následuje několik dalších variant. Poznámky autora se objevují jako poznámky pod čarou. Samozřejmě, že takovýto přístup je z dnešního pohledu velmi nepřehledný a navíc také velmi rozsáhlý (původní kniha má kolem 250 stran). Proto jsem text knihy upravil do podoby, která je běžná v současnosti – všechny Grecovy varianty a poznámky autora jsou zahrnuty přímo v textu partie. Vzhledem k tomu, že tím může být poněkud narušena historická hodnota knihy a přestává být jasné, co jsou originální Grecovy varianty, je jejich přehled uveden na konci knihy.

Pokud se však na knihu podíváme ve výsledné podobě, neměla by nám uniknout další významná věc, která se takto odkrývá – mnohé partie jsou stavěny tak, že se v nich Greco věnuje jedné konkrétní pozici, kterou tímto způsobem fakticky analyzuje. Čtenář se tímto způsobem vlastně učí *analyzovat pozice*. A to je z hlediska jeho dalšího šachového růstu nesmírně důležité, protože jen analytickou prací nad svými (i jinými) partiemi může šachista výkonnostně růst.

Závěrem tedy můžeme říci, že hlavní přínos této knihy může být dvojitý: kniha seznámí čtenáře se základními šachovými obraty a učí ho také samostatně analyzovat. A to určitě znamená velký krok vpřed.

FM Antonín Čížek

Předmluva

„Nejzábavnější a možná nejpoučnější ze všech šachových knih.“¹ To je hodnocení, které o Grecových partiích píše jeden z nejlepších šachových kritiků a několik z těch, s nimiž svůj názor konzultoval. Greco byl Morphy 17. století a dá se bezpečně říct, že v brilantnosti a plodnosti svých objevů nebyl nikdy překonán. Z jeho skutečných partií nám nezůstalo bohužel nic, ale dalším generacím předal dědictví v podobě kolekce imaginárních partií, které jsou jedinečné ryzostí útoku a vynalézavými kombinacemi. Jeho práce, s výjimkou citací pozdějších spisovatelů, nebyla po mnoho let přístupna a nejnovější anglická verze (která pochází od Williama Lewise) vyšla už před víc než půl stoletím. Domnívám se tedy, že zpřístupnění této knihy šachové veřejnosti bude přínosné všem, kdo oceňují dobrou hru.

Ke svému úkolu jsem přistupoval s jistou nedůvěrou, protože pro obyčejného jednotlivce může snaha upravovat šachového klasika přesáhnout jeho síly. Ale i průměrný umělec může očistit dobrý obraz a v tomto případě byla má práce jen pokornou prací „restaurátora“. Obrazy jsou skutečným dílem mistra a já jsem jen osvěžil jejich barvy a vsadil je do moderních rámců.

Mé poděkování patří reverendu E. E. Cunningtonovi, který laskavě provedl korekturu této knihy a v mnoha případech navrhl významné změny, panu Horaci F. Cheshireovi, který mi svým kritickým úsudkem pomáhal v rozličných obtížných situacích, a zejména pak panu J. A. Leonovi za jeho šlechetný příspěvek týkající se Grecova životopisu, který svou přesností a úplností překonává všechny předcházející.

Leden r. 1900

Louis Hoffmann

---

¹ C. F. Vogt: *Letters on Chess*, str. 50. Tato kniha, která byla publikována v roce 1848 a skládá se z důkladných recenzí klasických šachových děl, má být sbírkou dopisů německého spisovatele, které přeložil U. Ewell. Je však známo, že německý autor je mýtus a kniha ve skutečnosti pochází z pera známého anglického šachového mistra Williama Lewise, žáka Saratta a učitele McDonnella, který je autorem a vydavatelem asi dvaceti šachových knih. Použití pseudonymu vysvětluje skutečnost, že autor velebí Lewisova díla pojmy, které by neměl skromný člověk používat o vlastních spisech, i když by byly kvalitní. Je také třeba poznamenat, že Lewisův pseudonym je ve skutečnosti kryptogram, který ukrývá jeho vlastní iniciály, protože U. Ewell je v angličtině foneticky ekvivalentní s U. U. L. a W. L.

Greco a jeho kniha

Vše, co víme o Grecově osobě, se dá uvést v několika větách. Narodil se kolem roku 1600 a pocházel z Kalábrie, odkud pochází jeho přezdívka „Kalábrijec“. Již v raném věku projevoval šachový talent, který rozvíjel pod vedením svého učitele Mariana Marana, slavného italského hráče. Jeho pokrok musel být rychlý, protože už někdy v letech 1619-1620 se s ním setkáváme v Římě, kde se věnoval rukopisu své knihy, která se původně jmenovala: *Trattato del nobilissimo e militare esercizio dei Scacchi, nel quale se contengano molti bellissimi tratti; e la vera scienza di esso Giuoco, composto da Gioachino Calabrese*. Francouzská verze (označovaná MS), která vznikla zhruba ve stejné době, se jmenuje poněkud jinak: *Traité du très noble Jeu des Eschecz, lequel est tiré des guerres et des raisons d'Estats, divisé en Sbarrates, Partitz et Gambetz, jeux modernes avec très beaux traictz cachés, tous divers, par Gioachino Greco Calabrois*.

O něco později podnikl Greco cestu do Paříže, kde byl srdečně přivítán místními šachisty. Hlavními představiteli šachu ve Francii v té době byli Duc de Nemours, M. Arnault le Carabin a M. Chaumont de la Salle. Greco se s nimi všemi setkal a porazil je i mnoho dalších silných hráčů, což ho proslavilo a také naplnilo jeho kapsy, protože se říká, že opustil Paříž bohatší o 5000 korun, což byla v té době značná suma. V roce 1622 navštívil Anglii. O jeho vystoupeních zde nemáme žádné záznamy, ale v jistých ohledech byl jeho pobyt v této zemi nešťastný, protože brzy po přistání byl přepaden lupiči a okraden o peníze, které získal ve Francii. Pak následovala druhá návštěva Francie a po nějaké době se odebral do Španělska, kde dosáhl dalších vítězství. Nato se vydal do Východní Indie, kde zemřel. Přesné datum jeho smrti je nejisté, ale Salvio ho v roce 1634 zmiňuje už jako mrtvého. Pokud je datum jeho narození správné, zdá se být Lewisovo tvrzení, že zemřel „v pokročilém věku“, pochybné.

Následující verše, které se objevily v současném francouzském tisku, dávají reálnou představu o ohromujícím působení jeho hry:

Jakmile ve hře
proti mně táhneš,
tvým odvážným postupem
se všechny mé plány zhatí.
Vidím, že od chvíle tvého tahu
končí veškerá má obrana,
padají všichni mí bojovníci.
Můj odpor je marný.
Král, střelec, věž i dáma
jsou méně než tví pěšci.

Dále zde uvádíme seznam bibliografických prací podle pana Leona, jimiž jsou:

1. LE JEU DES ESCHETS, traduit de l'Italien de Gioacchino Greco, Calabrois. Paris: Chez N. Pepingué, Rue de la Huchette. 1669. (1. francouzské vydání).

2. A TREATISE ON THE GAME OF CHESS, by Gioachino Greco. Translated from the French, with numerous remarks, critical and explanatory. By William Lewis. London, 1819.

3. LE JEU DES ECHECS, traduit de l'Italien de Gioachino Greco, dit le Calabrois. Nouvelle édition. Paris, 1843.

4. Dufresneho pojednání, které nebylo nikdy samostatně vydáno, ale vycházelo postupně v časopise *Schachzeitung* (Berlín) v letech 1857 a 1858.

5. Pojednání Von der Lasy, které je součástí vydání s názvem *Berliner Schach-Erntienngen, vom Herausgeber von Bilguerschen Handbuchs*. Leipzig, 1859.

6. ANALYSE DU JEU DES ECHECS. Par A. D. Philidor. Édition augmentée du Traité de Greco, des débits de Stamma et de Ruy Lopez. Par C. Sanson. Paris, 1871.

Řazení partií v této knize je nové, protože Grecovo uspořádání je poněkud chaotické a každý následující redaktor si vytvářel pořadí vlastní. V práci jsem se přizpůsobil současné praxi, podle níž táhne bílý vždy první. V poznámkách se spoléhám především na své schopnější předchůdce a tam, kde se mi to jevílo jako žádoucí, přidávám několik řádků jejich původního komentáře. Zkušenému hráči se některé poznámky mohou jevit jako samozřejmost, ale je třeba mít na paměti, že to, co je pro znalce zjevné, může být pro začátečníka důležité.

Někteří kritici namítají, že většina Grecových brilantních *obratů* je založena na slabé hře hypotetického soupeře a v některých případech na nezdravém pokračování útočníka, a proto by se je prvotřídní hráč neodvážil proti vyrovnanému soupeři hrát. S tím se dá souhlasit a je nepochybné, že pokud by Greco zůstal jedinou příručkou pro začátečníky, byla by tato příručka nebezpečná, ale stejná námitka by platila i pro mnohé z Morphyho nejkrásnějších partií. Steinitz, jeden z nejdůležitějších představitelů zdravé a opatrné školy, o tom říká: „Fakt, který nikdy nesmíme pustit ze zřetele je, že k brilantním obětním kombinacím může dojít jen tehdy, pokud se jedna ze stran dopustila nějaké vážné chyby, a proto se tyto kombinace objevují v důležitých partiích prvotřídních mistrů jen velmi zřídka. Tak například v Morphyho zápasech s jeho nejvýznamnějšími soupeři došlo k takové brilantní oběti jen ve dvou partiích ze šedesáti tří a mimořádná elegance a okázalost Morphyho stylu spočívala především v jeho vystoupeních naslepo v podřadných partiích, kdy hrál současně několik partií proti slabším nebo i mnohem slabším soupeřům.“

Právě bystrý rozhled, který mistrovsky využívá dané příležitosti, činí Grecovy, stejně jako Morphyho, partie tak fascinujícími. Tyto partie jsou romantické a vytvářejí šachovou poezii. Ale jsou také instruktivní a to i pro náročné čtenáře, protože dosáhnout nejlepších výsledků hráčům umožňují náhodné chyby jejich soupeřů. V této knize se tak setkáváme na jedné straně se sérií brilantních a názorných lekcí, které velmi účinně varují před takovýmito chybami, a na druhé straně máme příklady, jak je nejlépe využít, pokud se jich soupeř dopustí.

Boden, jeden z nejsolidnější hrajících šachistů, před nedávnem při výběru partií, které zahrnuje do své knihy *Popular Introduction to Chess* napsal: „U některých

z těchto partií si student pravděpodobně všimne špatné obrany. Tyto partie jsme vybrali úmyslně, protože začátečník se nejvíc zlepší tehdy, bude-li se učit využívat chyb soupeře.“ Tato slova jsou míněna obecně, ale Boden se zmiňuje také přímo o Grecovi, o němž říká: „Grecovy partie jsou pro studenta velmi cenné jako skvělé modely útoku proti nesprávné hře soupeře. Ponziani dokonce tvrdí, že pro výchovu fantazie k vytváření silných a živých nápadů se nedá víc doporučit žádná jiná sbírka partií.“ A na jiném místě: „Jak pikantní sousta jsou Grecovy partie!“

Grecovy partie

1. Italská hra

1. e4 e5 2. Jf3 Jc6 3. Sc4 Sc5 4. c3 Jf6 5. d4 exd4 6. cxd4

Až do tohoto okamžiku hrály obě strany klasicky, i když současné autority dávají před pokračováním 6. cxd4 přednost tahu 6. e5. Po 6... Sb4+ je osvědčenou odpovědí bílého 7. Sd2. (Von der Lasa zde však doporučuje 7. Kf1.) Je-li však černý průměrný hráč, nedá se v žádném případě předpokládat, že by po 7. Jc3 padl do léčky uvedené v textu, kdy by ho jeho 10. tah stál partii. Pokud by pak černý po 10. Db3 rošoval nebo hrál něco jiného, aby odvrátil hrozící útok proti svému králi, bílý by odpověděl 11. Dxc3, po čemž by měl figuru za dva pěšce a drtivou poziční převahu.

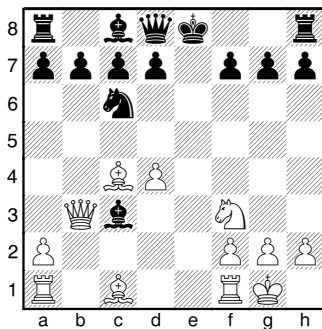
Můžeme tedy čtenáři připomenout (jak již bylo uvedeno v úvodu), že se Grecovy partie, a to i z hlediska vítězné strany, nedají považovat za vzory správné hry, ale spíš za příklady brilantních výkonů, které jsou často umožněny nějakým předchozím porušením přijatých pravidel, která ten, kdo prohrál, neznal nebo nedodržel.

6... Sb4+ 7. Jc3 Jxe4 8. 0-0 Jxc3

Lepší by bylo 8... Sxc3 a po 9. bxc3 by mohl černý hrát jak 9... d5, tak i 9... 0-0.

Stejným způsobem až do 8. tahu bílého probíhala partie Schlechter – Lasker na mezinárodním turnaji v Londýně v roce 1899. Ta pokračovala: 8... Sxc3 9. d5 Je5 10. bxc3 Jxc4 11. Dd4 f5 12. Sg5 Jxg5 13. Dxc7 Vf8 14. Jxg5 Df6 15. Vfe1+ Kd8 16. Dxf6+ Vxf6 17. Ve2 h6 18. Vae1 c6 19. Ve8+ Kc7 20. Jh7 Vf7 21. Vh8 b5 22. Vee8 Sb7 a bílý se vzdal.

9. bxc3 Sxc3 10. Db3

10... Sxa1

Pokud jde o tah 10... Sxd4, viz partii č. 2.

11. Sxf7+ Kf8

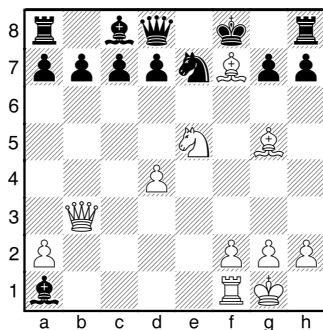
Tento tah je samozřejmě vynucený. Pokud by černý hrál 11... Ke7, ztratil by po 12. Sg5+ dámu.

12. Sg5 Je7

Nebo 12... Jxd4 13. Da3+ Kxf7 14. Sxd8 Vxd8 (14... Jxf3+ 15. Dxf3+ Sf6 16. Sxc7 Ve8 17. Dd5+ Kf8 18. Sd6+ Se7 19. Ve1 atd.) 15. Vxa1 Jc2 16. Db3+ Kf8 17. Dxc2 a bílý vyhraje.

13. Je5

Po 13. Vxa1 nebo 13. Ve1 by bílý stál také na výhru.

13... Sxd4

Po 13... d5 by následovalo 14. Df3 (Bílý by zde také mohl hrát 14. Sxd5. Po 14... Dxd5 by přišlo 15. Sxe7+ s dalším 16. Dxd5. Ovšem tah v textu je silnější.) 14... Sf5 15. Se6 g6 (Nebo 15... h6 16. Sxf5 a po 16... hxg5 by následovalo 17. Se6+ s matem v následujícím tahu.) 16. Sh6+ Ke8 17. Sf7#

14. Sg6 d5

To je jediný tah, který brání jak okamžité ztrátě dámy, tak i hrozícímu bezprostřednímu matu. Bílý má sice napadeny dvě figury, ale pokud by černý některou z nich vzal, dostal by okamžitě mat.

15. Df3+ Sf5 16. Sxf5 Sxe5

Po 16... Ke8 by následovalo 17. Sg6+. Černý by mohl hrát jen 17... hxg6 nebo 17... Jxg6 a v obou případech by mu dal bílý následujícím tahem mat (18. Df7#).

17. Se6+ Sf6 18. Sxf6 gxf6

Po 18... Ke8 by následovalo 19. Sxg7 a bílý vyhraje.

19. Dxf6+ Ke8 20. Df7#

2. Italská hra

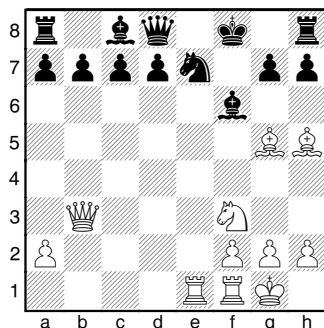
1. e4 e5 2. Jf3 Jc6 3. Sc4 Sc5 4. c3 Jf6 5. d4 exd4 6. cxd4 Sb4+ 7. Jc3 Jxe4 8. 0-0 Jxc3 9. bxc3 Sxc3 10. Db3 Sxd4

Černý v tomto případě chápe nebezpečí, které mu hrozí po braní věže na a1. Proto se jen snaží zachránit střelce, jehož bílý svým posledním tahem napadl. Braní pěšce d4 udrží černého střelce ve hře a umožní mu zapojit se tak do obrany při bílém útoku na černou dámu (po 12. Sg5).

11. Sxf7+ Kf8 12. Sg5 Sf6 13. Vae1 Je7

Hrozí 14. Ve8+. Pokud by černý hrál 13... Se7 následovalo by 14. Vxe7 s dalším 15. Ve1 a bílý stojí na výhru.

14. Sh5

14... Jg6

Nebo 14... d5 15. Vxe7 a nyní:

a) 15... Kxe7 16. Ve1+:

a1) 16... Kf8 17. Db4+ Kg8 18. Ve8+ Dxe8 19. Sxe8 a bílý vyhraje.

a2) 16... Kd7 17. Dxd5#.

a3) 16... Kd6 17. Sf4+ Kc6 18. Vc1+ Kd7 19. Dxd5+ Ke7 20. Df7#.

b) 15... Sxe7 16. Sxe7+ Dxe7 17. Ve1 atd.

c) 15... Dxe7 16. Ve1:

c1) 16... Dd7 17. Db4+ Kg8 18. Ve8+ Dxe8 19. Sxe8 a bílý vyhraje.

c2) 16... Se6 17. Jd4 Sxg5 18. Jxe6+ Kg8 19. Dxd5 c6 20. Db3 Df6

21. Jxg5+

Jak ukazuje Lewis, bílý zde může vyhrát rychleji pomocí 21. Jd8+ a černý dostane mat nejpozději 2. tahem.

21... Kf8 22. Db4+ Kg8 23. Sf7+ Dxf7 24. Jxf7 a bílý vyhraje.

15. Je5 Jxe5 16. Vxe5 g6 17. Sh6+ Sg7 18. Vf5+ gxf5

Pokud by zde černý hrál 18... Ke7, bílý by odpověděl 19. Ve1+ s následujícím Db3-d5#.

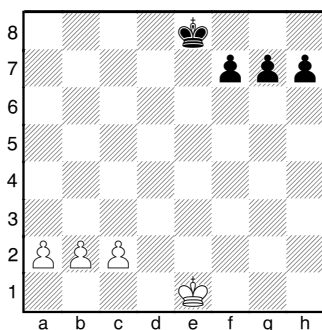
19. Df7#

Jedná se o brilantní závěr a vynikající ukázkou Grecova skvělého stylu. Figura za figurou je pod úderem, ale síla útoku jeho soupeři nedá čas, aby toho využil.

Studie

Za studie 7–13 vděčíme výzkumu Barona Heydebranda a Von der Lasy. Grecovo vydání z roku 1621 obsahuje osm studií. Ve vydání z roku 1623 pět z nich mizí a místo nich přibývá jedna nová. V raných tištěných vydáních Greca se těchto studií nachází šest a pozdější vydavatelé, včetně Lewise a Sansona, uvádějí ve svých knihách jen prvních šest uvedených v naší knize. Je také vhodné zmínit, že některé z nich nepocházejí od Greca, ale dají se vysledovat k dřívějším autorům.

Studie 1

Bílý na tahu vyhraje.

Lewis zde uvádí: „Tato pozice skončí při správné hře obou stran remízou. Způsob, jak toho dosáhnout je, že si oba hráči ponechají jednoho pěšce v základní pozici, protože ten, kdo jako první táhne všemi svými pěšci, prohrává, protože jeho soupeř může získat tempo tím, že postoupí tímto pěšcem o jedno nebo dvě pole.“

Naopak Freeborough (*Šachové koncovky*, str. 71-72) dokazuje, že bílý vyhraje, ať je na tahu kdokoli.

Je-li na tahu bílý, může hra pokračovat: 1. Ke2 Kd7 2. Kf3 Kc6 3. a4 h5 4. c4 f5 (Po 4... Kc5 5. a5 se pěšci sami zajišťují, zatímco po 4... h4 5. Kg4 nebo 5. Kg2 bude moci bílý pokračovat 6. Kh3.) 5. Kg3 Kb6 (aby bílému zabránil v a4-a5) 6. b4 g5 (Po 6... g6 nebo 6... Kb7 by bílý vyhrál pomocí 7. a5.) 7. a5+ Ka6 8. c5 h4+ (nebo 8... Kb5 9. Kg2) 9. Kh3 f4 10. c6 f3 11. b5+ Ka7 12. c7 g4+ 13. Kxg4 f2 14. c8D f1D 15. b6#.

Pokud by byl na tahu černý, mohlo by následovat: 1... Kd7 2. a4 h5 3. Kf2 h4 4. Kg2 Kc6 5. Kh3 (aby vynutil g7-g5) 5... g5 6. a5 (6. c4 by po 6... Kb6 prohrálo.) 6... Kb5 7. b4 f5 8. c4+ Ka6 9. c5 a bílý vyhraje.

1. a4 Kd7 2. a5 Kc6 3. c4 h5 4. b4 g5 5. Kf2 f5

Tento tah prohrává.

Porovnejte k tomu následující varianty z Bilguerova *Handbuchu*: 5... h4 6. Kf3 (nebo 6. Kg2 g4 7. Kh2 g3+ 8. Kg2 Kb7 9. Kh3 Ka6 10. Kg2 f6 11. Kf3 f5 12. c5

Kb5 13. Kg2 f4 a černý vyhraje) 6... h3 7. Kg3 g4 8. Kh2 Kb7 9. Kg3 (9. c5? f6) 9... Ka6 10. Kh2 f6 11. Kg3 f5 12. Kh2 f4 13. c5 Kb5 a černý vyhraje.

6. Kg3 h4+ 7. Kh3 f4 8. Kg4 Kb7 9. b5

„To je špatný tah, po němž měl černý (po 9... Kc7 nebo 9... Ka7) vyhrát. Správné by bylo 9. c5. Greco pokračuje 9... Kc7 10. c5 Kb7, ovšem pokud by černý hrál 10... Kb8, měl by vyhrát.“ (Von der Lasa)

9... Kc7 10. c5 Kb7 11. b6 Kb8 12. a6 Ka8 13. a7 Kb7 14. c6+ Ka8 15. c7 Kb7 16. a8D+ Kxa8 17. c8D#

Studenti koncovek si zde nepochybně všimnou, že problém v textu je s výjimkou jedné drobnosti (že bílý král zde stojí na e1 a ne na d1) identický s proslulou Szenovou studií, kde vyhraje hráč, který je na tahu. Walker (*Art of chess play*, str. 289) uvádí důkladný popis Szenovy studie, který si zaslouží pečlivé prostudování, protože poskytuje klíč k řešení podobných problémů. Pokud jde o postup v textu, Walker o něm píše (str. 292): „Greco uvádí tuto pozici jako vyhranou za bílého, pokud je na tahu, ale hra probíhá velmi nepřesně. Lewis správně zjišťuje, že pokud by bílý hrál podle Grecových pokynů, černý může remizovat, ale pak přechází k závěru, že pozice je svou povahou remízová, a říká, že způsob, jak se toho dosáhne, je, že „každý hráč ponechá jednoho z pěšců v základní pozici.“ Ovšem v šachu, stejně jako ve všem ostatním, přináší čas své plody a poznatky jednoho roku mohou rozprášit zkušenosti nové. Grecova pozice je ve skutečnosti vyhraná za bílého *bez ohledu na to, kdo je na tahu*.“ Zde následuje probrání Grecovy studie, které se opírá o řešení problému Szena. Autor pak pokračuje: „Stojí za to také zmínit, že pokud pěšci stojí tak jako ve Szenově a Grecově studii a pokud bílý král stojí na e1 a černý na d8, pak vyhraje strana, která je na tahu.“